

Mäntsälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivittäminen / hyväksyminen

Kuntakehityslautakunta 18.03.2026 § 25

Edellinen suojelusuunnitelma on laadittu 2013. Päivitystarpeen aiheuttaa suositus päivittää suunnitelma kymmenen vuoden välein. Riskiarvioinnit on tarpeen päivittää nykytilanne ja tulevaisuus huomioiden.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on pohjavesivarojen suojelun keskeinen työväline. Se on tarkoitettu työkaluksi ja ohjeeksi maankäytön suunnitteluun, viranomaisvalvontaan, lupahakemuksien ja -ilmoitusten käsittelyyn sekä ympäristövahinkojen ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan. Suunnitelma on tarkoitettu tiedonlähteeksi myös alueen asukkaille ja yrittäjille. Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman (2022-2027) mukaan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on merkittävä osa pohjavesien suojelun toimenpiteitä ja tavoitteena on laatia suojelusuunnitelma kaikille 1- ja 2-luokan pohjavesialueille.

Mäntsälän kunta on hakenut 2.12.2024 ELY-keskukselta avustusta pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laatimista varten. ELY-keskus on päätöksellään 13.5.2025 myöntänyt haetun avustuksen hakemuksen mukaisesti. Avustuksen mukaisen hankkeen toteutusaika on 2.12.2024-31.12.2026. Mäntsälän kunta on kilpailuttanut työn laadinnan. Tarjouspyynnön mukaiset tehtävät tulee suorittaa 1.5.2025 – 30.6.2026 välisenä aikana. Suojelusuunnitelman laatii Sitowise Oy.

Työ on edennyt luonnosvaiheeseen ja kuntakehityslautakunta pyytää nyt eri tahoilta lausunnot, jotta suunnitelma voidaan viimeistellä ja viedä päätöksentekoon loppukevästä 2026. Lausunnot pyydetään seuraavilta tahoilta:

Nivos Vesi ja Lämpö Oy
Nivos Verkot Oy
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Lupa- ja valvontavirasto
Alueelliset vesiosuuskunnat
Naapurikunnat
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Jätehuoltoviranomainen / jätelautakunta Kolmenkierto
Mäntsälän kunta/Tekninen- ja elinvoimalautakunta

Valmistelija

kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, vesa.gummerus@mantsala.fi

Esittelijä

Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa

Päätösehdotus

Kuntakehityslautakunta hyväksyy Mäntsälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelman luonnoksen. Lisäksi kuntakehityslautakunta asettaa luonnoksen vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisesti nähtävillä mielipiteiden jättämistä varten sekä pyytää esittelytekstissä mainituilta tahoilta lausunnot pohjavesialueiden suojelusuunnitelman luonnoksesta 30.4.2026 mennessä.

Käsittely	<p>Asiasta keskusteltiin ja lautakunta päätti yksimielisestä, että lausunto pyydetään myös Keski-Uudenmaan maaseutuhallinnolta sekä Metsäkeskukselta.</p> <p>Lisäksi lautakunta toteaa, että luonnos pitää sisällään asiasisällöllisiä virheitä, jotka tulee korjata Mäntsälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelman ehdotusvaiheeseen.</p>
Päätös	<p>Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti lisäyksellä, että myös Keski-Uudenmaan maaseutuhallinnolta ja Metsäkeskukselta pyydetään lausunto.</p> <p>Liite 1. Mäntsälä pohjavesialueiden suojelusuunnitelma julkinen / Luonnos06032026 Liite 2. Pohjavedelle asetettuja laatukriteerejä Liite 3. Riski- ja toimenpidetaulukko Liite 4. Pohjaveden suojelua koskeva lainsäädäntö</p>
Kuntakehityslautakunta 20.05.2026 § 63	<p>Suojelusuunnitelman ehdotus on ollut nähtävillä 25.3.-30.4.2026.</p> <p>Lausunnot saatiin Lupa- ja valvontavirastolta, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta, Nivos Vesi ja Lämpö Oy:ltä, Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalveluilta, Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta sekä Jätelautakunta Kolmenkierrolta.</p> <p>Metsäkeskus, Kärkölen kunta, Sipoon ympäristönsuojeluviranomainen, Nivos Verkot sekä Sääksjärven vesiosuuskunta ilmoittivat, että heillä ei ole lausuttavaa.</p> <p>Mielipiteitä ei saatu.</p> <p>Annettuihin lausuntoihin on laadittu vastineet, jotka ovat liitteenä. Suojelusuunnitelmaa ja sen aineistoa on täydennetty sekä korjattu saatujen lausuntojen perusteella vastineessa esitetysti.</p> <p>Esitetään, että Mäntsälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelma etenee hyväksymiskäsittelyyn ja se tulee korvaamaan aiemman kunnanvaltuuston 28.9.2015 § 92 hyväksymän edellisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman.</p>
Valmistelija	kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, vesa.gummerus(at)mantsala.fi
Esittelijä	Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa
Päätösehdotus	Kuntakehityslautakunta hyväksyy liitteenä olevat vastineet pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta saatuihin lausuntoihin. Kuntakehityslautakunta esittää liitteenä olevaa pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa liitteineen kunnanhallitukselle ja edelleen

kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Päivitetty pohjavesien suojelusuunnitelma korvaa aiemman kunnanvaltuuston 28.9.2015 §92 hyväksymän pohjavesialueiden suojelusuunnitelman.

Käsittely

Kuntakehityslautakunta keskusteli asiasta ja päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun. Lautakunnan esittämät täsmennykset suunnitelmaan toimitettava 29.5.2026 mennessä asian valmistelijalle.

Päätös

Kuntakehityslautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Liite 1. Päivitetty pohjavesialueiden suojelusuunnitelma

Liite 2. Vastineet

Kuntakehityslautakunta 10.06.2026

856/11.07.01.05/2024

Lautakunnan 20.5.2026 kokouksen keskustelun ja tarkennustarpeita on käyty läpi suunnitelman laatijan ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa. Pohjavesien suojelusuunnitelmaan on tehty täsmennyksiä ja tekstikorjauksia. Tekstimuutoksia tehtiin seuraaviin kohtiin ja alla uudet kirjaukset näihin, suluissa oleva selventää tehtyä muutosta:

Kohta 7.2:

Eryteisesti savipeitteisillä alueilla on tarpeen laatia rakentamistapaselvitys, joka sisältää asiantuntijalausannon rakentamisen pohjavesivaikutuksista. Lausunnossa arvioidaan pohjaveden pinnantaso, vaihteluväli sekä mahdollinen paineellisen pohjaveden esiintyminen rakentamisen alueella. (sanamuotoja muutettu)

Kohta 7.4:

Mäntsälän kunnan ympäristönsuojelumääräysten 6 §:ssä kielletään vesikäymäläjätevesien johtaminen tai imeyttäminen pohjavesialueelle, vaikka jätevedet olisi puhdistettu. Kiellon perusteena on pohjaveden pilaantumisriski, sillä jätevesijärjestelmien toiminnassa voi esiintyä häiriöitä tai puutteita. Myös harmaiden vesien imeyttäminen on kielletty, mutta vedet on mahdollista johtaa pohjavesialueelle puhdistuksen jälkeen. Lisätietoa Mäntsälän internetsivuilta löytyvissä ympäristönsuojelumääräyksissä ja niiden perusteluissa. (sanamuotoja muutettu ja lisätty viittaus ympäristönsuojelumääräyksiin)

Kohta 7.6:

Pohjavesialueille ei tule sijoittaa uusia maanalaisia öljysäiliöitä. (poistettu ilmoitussuositus eri viranomaisille)

Öljysäiliöiden kunnosta vastaa säiliön omistaja. Esimerkiksi vakuutus ei välttämättä korvaa aiheutunutta ympäristövahinkoa, mikäli säiliötä ei ole tarkastettu. Öljysäiliöt tulee kiinteistön haltijan tai omistajan toimesta tarkastuttaa valtuutetulla tarkastajalla vähintään kerran kymmenessä vuodessa tai tarkastuksella todetun kuntoluokituksen mukaisesti (Mäntsälän kunnan ympäristönsuojelumääräykset 18 §).

Pohjavesialueilla käyttöön otettavien uusien, maan päälle sijoitettavien öljy-, polttoaine- ja muiden nestemäisten kemikaalien säiliöiden on oltava

kaksivaippaisia tai tilavuudeltaan riittävällä suoja-altaalla varustettuja. Säiliöt on varustettava lapon- ja ylitäytön estolaitteella ja vuodonilmaisujärjestelmällä. (tekstimuokkaus ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti)

Kohta 7.9:

Uusia maa-ainesten ottolupia ei tulisi myöntää 1-luokan pohjavesialueille. Toimintojen sijoittuminen ja riskit arvioidaan aina tapauskohtaisesti lainsäädännön puitteissa. Myös vanhojen lupien jatkamista 1-luokan pohjavesialueilla tulisi tarkastella kriittisesti. Ottotoimintaa voidaan jatkaa, mikäli osoitetaan, ettei pohjaveteen kohdistu määrällisiä tai laadullisia riskejä. (lisäys toinen lause selventämään asiaa)

...

Maa-ainesten kotitarveoton tulee liittyä rakentamiseen ja kulkuyhteyksien ylläpitoon. Esimerkiksi uusien metsäteiden mittava rakentaminen ei ole maa-ainelain tarkoittamaa tavanomaista kotitarvekäyttöä. Oma tavanomainen kotitarveotto voi tapahtua vain omalla maalla. (tekstimuokkaus ja poistettu suositus ilmoittaa asiasta maa-ainesten valvontaviranomaiselle)

Kohta 7.10:

Pohjavesialueille ei tulisi raivata uutta peltoa. Lannan ja lannoitevalmisteiden käyttöä on rajoitettu tai ne on kokonaan kielletty pohjavesialueilla. (sanamuotoja muutettu)

...

Lannoituksen hallinta, suojakaistat ja -vyöhykkeet sekä maan muokkaustavat ovat pohjavesiä suojelua edistäviä, maataloudessa noudatettavia maataloustukijärjestelmän mukaisia käytäntöjä ja ehtoja. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisäämiseen on mahdollista hakea vapaaehtoista ekojärjestelmätukea. Maatalouden tukijärjestelmä ja siihen liittyvät vaatimukset muuttuvat ohjelmakausittain. Nykyinen EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) on voimassa vuoden 2027 loppuun saakka. (lisätty viittaus ehtoihin)

Pohjavesialueilla ei suositella tehtävän ojituksia, kulotusta, puuston kasvun lisäämiseen tähtäävää lannoitusta tai mekaanista maanmuokkausta, josta voi seurata pohjaveden purkautumista, likaantumista tai kontaminoitumista pintavesien imeytymisen myötä. Pohjavesialueelle sijoittuvasta ojituksesta tulee tehdä ojitusilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle vähintään 60 vrk ennen toimenpidettä. (sanamuutos suositukseksi)

Lisäksi johdantoon on määritetty tarkemmin eri viranomaistahojen vastuurooleja.

Valmistelija

kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, vesa.gummerus(at)mantsala.fi

Esittelijä

Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa

Päätösehdotus

Kuntakehityslautakunta hyväksyy liitteenä olevat vastineet pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta saatuihin lausuntoihin.

Kuntakehityslautakunta esittää liitteenä olevaa pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa liitteineen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Päivitetty pohjavesien suojelusuunnitelma korvaa aiemman kunnanvaltuuston 28.9.2015 §92 hyväksymän pohjavesialueiden suojelusuunnitelman. Pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Liite 1. Vastineet

Liite 2. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma